

Paternal-Infant Attachment and Determination of Factors Affecting Attachment

Baba-Bebek Bağlanması ve Bağlanmayı Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi

Figen TÜRK DÜDÜKCÜ¹ , Fatma TAŞ ASLAN²

¹KTO Karatay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Konya, Türkiye

²Selçuk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Konya, Türkiye

Cite this article as: Türk DÜDÜKCÜ F, Taş Aslan F. Paternal-Infant Attachment and Determination of Factors Affecting Attachment. Arc Health Sci Res 2020; 7(1): 43-9.

ABSTRACT

Objective: Attachment is a strong and emotional connection to the person associated with the birth of an infant. This study was planned to determine the status of paternal infant attachment and the factors that affect the attachment of 4–12-month-old infant in a public hospital.

Materials and Methods: The study was conducted with 179 fathers, who had children between the ages of 4 months and 12 months, who were referred to a public hospital child polyclinic. Data were collected between March-June 2017, using the "Personal Information Form" and the "Paternal Infant Attachment Scale." The data are presented as numbers, percentages, mean, and standard deviation, and the groups were compared using the Student's-t, Anova (F), Mann-Whitney U, and Kruskal-Wallis tests ($p < 0.05$).

Results: The "Paternal Infant Attachment Scale" (PIAS) levels of the fathers participating in the study are 84.67 ± 9.00 . According to the parents who had two or more children and fathers with one child, the score of PIAS in them was higher than that of the parents who received university education ($p < 0.05$). The PIAS score of the fathers with moderate monthly income was statistically higher than the fathers who had low monthly income and the fathers who defined their relationship with their fathers as good ($p < 0.05$). The gender and age of the baby, the age of father for the first time, working status, duration of marriage, type of family, and the condition of the baby were not significantly correlated with the PIAS score of the fathers ($p < 0.05$).

Conclusion: In the study, it was concluded that fathers scored higher than the infant attachment scale. The number of children, the age of the father, his education, his income level, and his level of relationship with his father were related to his father's attachment to the baby.

Keywords: Attachment, baby, father, nurse

ÖZ

Amaç: Bağlanma, bebeğin doğumdan itibaren kendisi için önemli olan kişilere karşı geliştirdiği güçlü ve duygusal bağlardır. Bu çalışma bir kamu hastanesine başvuran 4-12 aylık bebeği olan babalarda baba bebek bağlanma durumunu ve bağlanmayı etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla planlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışma bir kamu hastanesi çocuk polikliniğine başvuran 4-12 aylar arasında bebeği olan, 179 baba ile gerçekleşti. Veriler Mart-Haziran 2017 tarihlerinde "Kişisel Bilgi Formu" ve "Baba Bebek Bağlanma Ölçeği" kullanılarak toplandı. Veriler sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma olarak sunuldu ve gruplar Student t, Anova (F), Mann-Whitney U ve Kruskal-Wallis testleri kullanılarak karşılaştırıldı.

Bulgular: Çalışmaya katılan babaların "Baba-Bebek Bağlanma ölçeği (BBBÖ) düzeyleri $84,67 \pm 9,00$ 'dur. Çalışmada bir çocuk sahibi olan babaların iki ve daha fazla çocuğa sahip olan babalara göre, üniversite eğitim alan babaların lise eğitimi alan babalara göre BBBÖ puanı anlamlı düzeyde yüksekti ($p < 0,05$). Aylık geliri orta olan babaların BBBÖ puanı geliri düşük olan babalara göre ve kendi babaları ile ilişkisini iyi olarak tanımlayan babaların BBBÖ puanı orta olarak tanımlayan babalara göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulundu ($p < 0,05$). Bebeğin cinsiyeti ve yaşı, babanın ilk kez baba olma yaşı, çalışma durumu, evlilik süresi, aile tipi ve bebeğin istenme durumu ile babaların BBBÖ puanı arasında anlamlı ilişki saptanmadı ($p > 0,05$).

Sonuç: Çalışmada babaların bebek bağlanma ölçeğinden yüksek puan aldığı sonucuna varıldı. Çocuk sayısı, babanın yaşı, eğitimi, gelir durumu ve kendi babası ile ilişki düzeyinin baba bebek bağlanmasıyla ilişkili olduğu görüldü.

Anahtar Kelimeler: Baba, bağlanma, bebek, hemşire

Address for Correspondence: Figen TÜRK DÜDÜKCÜ, KTO Karatay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Konya, Türkiye, figen.turkdudukcu@karatay.edu.tr

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

Received: 29.04.2019

Accepted: 24.07.2019

Giriş

Bağlanma karşılıklı bir ilişkidir. İnsanın doğumdan itibaren kendisi için önemli olan kişilere karşı geliştirdiği güçlü ve duygusal bağlardır. Yaşamın ilk yıllarında oluşan bağlanma biçimleri çok fazla değişime uğramadan yaşamın daha sonraki dönemlerine aktarılmaktadır (1-3).

Bebek, bağlanma ile kendisine bakım veren kişiyle yakın ilişki kurar. Bağlanmanın temel hedefi bakım veren ile kurulacak yakınlığın korunması ve böylece bebeğin güven içinde gelişebileceği bir ortamın sağlanmasıdır. Bebek bu yakınlık sayesinde çevreyi keşfeder (1-4). Bebekler anneleri, babaları ve bunların dışındaki aile üyelerine bağlanırlar (5).

Babanın çocuğa karşı sergilediği tutum ve davranışlar, çocuğun kişiliğini geliştiren önemli etkenlerden biridir (6, 7). Baba ve çocuk arasındaki iletişim çocuğun zihinsel gelişimine önemli katkılar sağlamaktadır. Babanın çocuk üzerindeki olumlu etkisinin doğumdan sonraki ilk aylarda başladığı belirlenmiştir (8). Babalık rolü algısını ve baba bebek bağlanmasını etkileyen temel faktörler babaların; eğitim düzeyi, gelir durumu, ailenin tipi, ilk defa baba olma yaşı, sahip olunan çocuk sayısı, mesleği, babalığa ilişkin bilgi alma durumu, çalışma durumu ve çocuğu isteme durumlarıdır. Çocuğun fiziksel, sosyal ve psikolojik olarak sağlıklı bir gelişim gösterebilmesi için babanın, babalık rolünü gerçekleştirme gerekmektedir (8, 9). Baba bebek bağlanması babanın baba olacağını öğrendiği andan itibaren başlar (9). Erken bebeklik döneminde babalarının çocuklarıyla sağlıklı ilişkiler kurması güvenli bağlanmanın geliştirilmesiyle mümkün olabilmektedir (10). Değişen babalığın günümüzdeki konumu erkeklerin kendi babalık rollerini nasıl algıladıklarının araştırılması ile ortaya konulabilir (11, 12). Ülkemizde baba çocuk ilişkisini ve babalık rolünü araştırılan çalışma sayısında son 20 yıldır artış yaşanmaktadır (10).

Bu çalışmanın amacı, bir çocuk hastalıkları hastanesine başvuran 4-12 aylık bebeği olan babalarda baba bebek bağlanma durumunu ve bağlanmayı etkileyen ilişkili faktörleri belirlemektir. Çalışmanın sonuçlarına göre hemşireler hastanelerde ve aile sağlığı merkezlerinde karşılaştıkları babaları ve bu babaların bebekleri ile olan bağlanma durumlarını daha dikkatli değerlendirebilecek, baba bebek bağlanmasının etkileri konusunda babalarda farkındalık oluşturabileceklerdir.

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın tipi

Tanımlayıcı tipte bir araştırmadır.

Araştırmanın evreni ve örnekleme

Araştırmanın evrenini Konya ili'nde bulunan 4-12 aylık bebeği bulunan babalar, örneklemini ise Konya ili'nde bir kamu hastanesinin çocuk polikliniğe başvuran 4-12 aylık bebeği bulunan 179 baba oluşturmuştur. Condon ve ark. (13) çalışması bağlanma ölçeği (PPAS) referans alınarak örneklem büyüklüğü 179 olarak hesaplandı, çalışmanın gücü %80'e ulaştığında veri toplama işlemi durduruldu. Araştırmada olasılıksız örneklem seçim yöntemlerinden basit rastgele örneklem seçim yöntemi kullanılmıştır.

Çalışmaya dahil edilme kriterleri

Araştırmacının veri topladığı tarihlerde tanı ve tedavi için polikliniğe başvuran, 4-12 aylık bebeğe sahip, Türkçe bilen ve çalışmaya katılmayı kabul eden babalar.

Çalışmadan dışlanma kriterleri

Kronik hastalığa, doğumsal anomaliye ve riskli gebelik sonucu bebeğe sahip olan babalar.

Veri toplama araçları

Araştırma verilerinin toplanmasında; "Kişisel Bilgi Formu" ve "Baba Bebek Bağlanma Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmacılar tarafından oluşturulan Kişisel Bilgi Formu, babaların sosyodemografik, babalık ile ilgili ve bebeğin özelliklerini içeren sorulardan oluşmuştur. Baba bebek bağlanma durumunu belirlemek üzere Baba Bebek Bağlanma Ölçeği kullanılmıştır.

Baba Bebek Bağlanma Ölçeği, 2008 yılında Condon ve arkadaşları tarafından geliştirilmiş, 2013 yılında Güleç ve Kavlak tarafından Türkçe geçerlik ve güvenilirliği yapılmıştır. Ölçek babalara uygulanacak şekilde tasarlanmıştır. Ölçeğin 19 maddesi ve üç alt boyutu bulunmaktadır. Alt boyutları 'sabır ve hoşgörü', 'etkileşimde zevk' ve 'sevgi ve 'gurur' dan oluşmaktadır. Ölçeğin her maddesi bir ile beş puan arasında puanlandırılmaktadır. Ölçekteki bulunan 12 madde ters yönlüdür. Ölçekten alınan yüksek puanlar bağlanmanın yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin cronbach alfa katsayısı 6. ayda 0,81; 12. ayda 0,78 olarak bulunmuştur. Araştırmada 16. madde ileri analiz yapıldıktan sonra ölçekten çıkarılmıştır (14).

Araştırma verileri, araştırmacı tarafından Mayıs-Haziran 2017 tarihlerinde çocuk polikliniklerine başvuran babalarla bekleme salonunda yüz yüze görüşülerek toplanmıştır.

İstatistiksel analiz

Çalışmanın istatistiksel analizi IBM SPSS Statistics 23 (IBM Statistical Package for the Social Sciences Corp.; Armonk, NY, ABD) paket programına aktarılarak analizler tamamlanmıştır. Veriler değerlendirilirken sayısal değişkenler için tanımlayıcı istatistikler (ortalama, standart sapma), kategorik değişkenler için ise sıklıklar (sayı, yüzde) verilmiştir.

İstatistiksel testlere başlamadan önce analize girecek olan sayısal değişkenlerin (Sabır Hoşgörü, Etkileşimde Zevk, Sevgi ve Gurur, Baba-Bebek Bağlanma) normallik sınamaları çarpıklık basıklık katsayıları ile yapılmış ve çarpıklık basıklık katsayılarının ± 2 aralığında olduğu görülmüştür. Sayısal değişkenlerin normal dağılım varsayımını sağlaması nedeniyle çalışmada parametrik olan istatistiksel yöntemlerden yararlanılmıştır.

İki bağımsız grup (örneğin: bebek cinsiyeti) arasındaki sayısal değişkenler (Sabır Hoşgörü, Etkileşimde Zevk, Sevgi ve Gurur, Baba-Bebek Bağlanma) bakımından farklılıklar bağımsız örneklem t testi ile incelenmiştir. İki'den fazla grup (örneğin: baba yaş grupları) arasındaki sayısal değişkenler (Sabır Hoşgörü, Etkileşimde Zevk, Sevgi ve Gurur, Baba-Bebek Bağlanma) bakımından farklılıklar ise Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile kontrol edilmiştir. Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda farklılık çıkması durumunda farklılığın kaynaklandığı grubu

Tablo 1. Katılımcıların demografik özellikleri (n=179)

	Sayı	Yüzde
Yaş		
29 yaş ve altı	64	35,8
30-34 yaş	54	30,1
35 yaş ve üzeri	61	34,1
Eğitim düzeyi		
İlkokul	31	17,3
Ortaokul	36	20,1
Lise	46	25,7
Üniversite	66	36,9
Ekonomik durum		
Gelir az	39	21,8
Gelir gidere denk	38	21,2
Gelir fazla	102	57,0
Aile tipi		
Çekirdek	147	82,1
Geniş	32	17,9
Evlilik süresi		
0-5 yıl	95	53,1
6-10 yıl	43	24,0
11 yıl ve üzeri	41	22,9
Çalışma durumu		
Çalışıyorum	171	95,5
Çalışmıyorum	8	4,5

Tablo 2. Baba ve bebek ile ilgili özelliklere (n=179)

	Sayı	Yüzde
İlk kez baba olma yaşı		
29 yaş ve altı	136	75,9
30 yaş ve üzeri	43	24,1
Çocuk sayısı		
1 çocuk	63	35,2
2 çocuk	75	41,9
3 çocuk ve üzeri	41	22,9
Kendi babası ile ilişki tanımlama		
İyi	126	70,4
Orta	39	21,8
Kötü	4	2,2
Fikrim yok	10	5,6
Bebegin yaşı		
4-6 ay	37	20,7
7-9 ay	72	40,2
10-12 ay	70	39,1
Bebegin cinsiyeti		
Kız	89	49,7
Erkek	90	50,3
Bebegi isteme durumu		
Evet	173	96,6
Hayır	6	3,4

Tablo 3. Baba bebek bağlanma ölçeği ve alt boyutlarının dağılımı (n=179)

	Ort±SS	Min	Maks	Bağlanma durumu
Sabır ve Hoşgörü	34,35±4,99	18,90	40,00	İyi
Etkileşimde Zevk	26,26±4,63	14,30	35,00	Orta
Sevgi ve Gurur	14,07±1,43	8,30	15,00	İyi
Toplam	74,67±9,00	41,5	90,00	İyi

Ort: ortalama; SS: standart sapma; Min: minimum; Maks: maksimum

tespit etmek için ise Tukey çoklu karşılaştırma testinden yararlanılmıştır. $P < 0,05$ düzeyi anlamlı kabul edilmiştir.

Araştırmanın etik boyutu

Araştırmaya başlamadan önce, Karatay Üniversitesi Etik Kurulundan 28.04.2017 tarihinde 2017/006 sayılı karar ile ve araştırmanın yapılacağı hastaneden yazılı izin alınmıştır. Baba Bebek Bağlanma Ölçeğinin kullanımı için yazarlardan yazılı izin alınmıştır. Araştırma verilerini toplamadan önce araştırma kapsamındaki babalara, araştırmanın yapılma amacı açıklanarak "Bilgilendirilmiş Onam İlkesi" yerine getirilerek sözlü onamları alınmıştır.

Bulgular

Katılımcıların %35,8'i 29 yaş altında iken, %36,9'u üniversite mezunudur. Katılımcıların %57'sinin ekonomik durumu gelir giderden fazla, %82,1'i çekirdek aile tipine sahip, %53,1'inin evlilik süresi 0-5 yıl ve %95,5'i çalışmaktadır (Tablo 1).

Katılımcıların %75,9'unun ilk kez 29 yaşından önce baba olduğu ve %41,9'unun 2 çocuk sahibi olduğu, %70,4'ünün kendi babası ile ilişkisini iyi olarak tanımladığı ve %96,6'sının çocuk

sahibi olmayı istediği belirlendi. Bebeklerin %40,2'si 7-9 aylık ve %50,3'ü erkektir (Tablo 2).

Katılımcıların baba bebek bağlanma ölçeği alt boyutlarından sabır ve hoşgörü puanı $34,35 \pm 4,99$, etkileşimde zevk puanı $26,26 \pm 4,63$, sevgi ve gurur alt boyutu puanı $14,07 \pm 1,43$ ve toplam ölçek puanı ise $74,67 \pm 9,00$ 'dur (Tablo 3).

Çalışmada, uygulanan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda 35 yaş ve üzeri grupta yer alan babaların sabır ve hoşgörü alt boyutu puanı 30-34 yaş grubundaki babalardan anlamlı derecede daha yüksek olduğu bulundu ($p < 0,05$).

Katılımcıların eğitim durumu ile sabır ve hoşgörü alt boyutu ve toplam ölçek puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulundu. Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda eğitim düzeyi üniversite olan babaların sabır ve hoşgörü alt boyutu ve toplam ölçek puanları eğitimi lise olan babalardan anlamlı derecede daha yüksek olduğu görüldü ($p < 0,05$).

Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda gelir giderden denk olan katılımcıların gelir giderden az olanlara göre

Tablo 4. Katılımcıların ve bebeklerin bazı özellikleri ve baba bebek bağlanma ölçeği ve alt boyut puanları

Özellikler	Sabır ve Hoşgörü Ort±SS	Etkileşimde zevk Ort±SS	Sevgi ve Gurur Ort±SS	Toplam Ort±SS
Yaş				
29 yaş ve altı	34,74±4,02	25,73±4,48	14,09±1,41	74,56±7,67
30-34	32,57±6,01	26,56±5,49	13,83±1,48	72,96±11,21
35 yaş ve üzeri	35,53±4,5	26,54±3,9	14,26±1,41	76,33±7,91
F	3,781	0,433	0,992	1,365
p	0,012*	0,730	0,398	0,255
Fark (Tukey)	2-3			
Eğitim durumu				
İlkokul	33,40±5,52	25,38±4,22	14,10±1,54	72,89±9,10
Ortaokul	35,14±3,92	26,37±4,29	14,11±1,41	75,62±6,63
Lise	32,58±5,34	25,33±4,88	14,04±1,33	71,95±9,64
Üniversite	35,59±4,4	27,25±4,70	14,05±1,48	76,89±9,14
F	4,174	2,044	4,174	3,416
p	0,007*	0,109	0,995	0,019*
Fark (Tukey)	3-4			3-4
Ekonomik durum				
Gelir az	33,29±5,33	24,73±5,30	13,85±1,81	71,88±10,41
Gelir gıdere denk	35,28±4,18	27,53±4,40	14,45±0,93	77,26±7,05
Gelir fazla	34,40±5,11	26,37±4,32	14,01±1,41	74,78±8,85
F	1,549	3,687	1,929	3,559
p	0,215	0,027*	0,148	0,031*
Fark (Tukey)		1-2		1-2
Çocuk sayısı				
1 çocuk	35,87±4,09	27,81±4,31	14,36±1,24	78,04±7,21
2 çocuk	32,99±5,65	25,57±5,10	13,89±1,48	72,45±10,44
3 çocuk ve üzeri	34,50±4,32	25,14±3,55	13,94±1,57	73,57±7,09
F	6,070	5,866	2,103	7,522
p	0,003*	0,003*	0,125	0,001*
Fark (Tukey)	1-2	1-2,3		1-2,3
Kendi babaları ile ilişkileri				
İyi	34,91±4,81	26,85±4,46	14,18±1,31	75,94±8,34
Orta	33,32±4,91	25,04±4,80	13,99±1,55	72,35±9,41
Kötü/fikrim yok	32,18±6,04	24,29±4,80	13,31±1,96	69,77±11,20
F	3,015	3,762	2,440	4,808
p	0,052	0,025*	0,090	0,009*
Fark (Tukey)		1-3		1-3
Bebeye isteyerek sahip olma durumu				
İstedim	34,31±5,00	20,26±4,59	14,05±1,45	74,57±8,95
İstemedim	35,28±4,49	27,85±5,90	14,60±0,63	77,73±11,00
t	-0,466	-0,856	-0,925	0,846
p	0,641	0,393	0,356	0,399
Bebenin cinsiyeti				
Kız	34,59±4,72	26,21±4,61	13,87±1,61	74,67±8,64
Erkek	34,10±5,26	26,31±4,68	14,26±1,21	74,68±9,40
t	0,653	-0,146	-1,851	-0,005
p	0,515	0,884	0,066	0,966
Bebenin yaşı				
4-6 ay	35,64±3,45	25,44±4,48	14,22±1,27	75,30±7,61
7-9 ay	34,54±5,52	26,23±4,78	14,02±1,43	74,79±10,07
10-12 ay	33,46±4,99	26,72±4,56	14,04±1,52	74,23±8,62
F	2,453	0,940	0,271	0,180
p	0,089	0,383	0,763	0,835

* p<0,05 istatistiksel olarak anlamlı. Ort: ortalama; SS: standart sapma

sabır ve hoşgörü alt boyutu ve toplam ölçek puanlarının yüksek olduğu ve bu farkın anlamlı olduğu belirlendi ($p<0,05$).

Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda çocuk sayısı grupları arasında sabır ve hoşgörü alt boyutu, etkileşimde zevk alt boyutu ve "Baba-Bebek Bağlanma" ölçeği bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır. Buna göre 1 çocuk sahibi babaların "Sabır ve Hoşgörü" alt boyutu düzeyi 2 çocuk sahibi babalardan anlamlı derecede daha fazladır. 1 çocuk sahibi babaların etkileşimde zevk alt boyutu ve "Baba-Bebek Bağlanma" ölçeği düzeyleri 2 çocuk sahibi ve 3 ve üzeri çocuk sahibi babalardan anlamlı derecede daha fazladır ($p<0,05$), (Tablo 4).

Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda babaların kendi babaları ile ilişkisini tanımlama durumları arasında etkileşimde zevk alt boyutu ve "Baba-Bebek Bağlanma" ölçeği bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır. Çalışmada katılımcıların kendi babaları ile ilişkisini iyi olarak tanımlayan babaların ilişkisini orta olarak tanımlayan babalara göre etkileşimde zevk alt boyutu ve toplam ölçek puanlarının yüksek olduğu ve bu farkın anlamlı olduğu saptandı ($p<0,05$), (Tablo 4).

Çalışmada uygulanan bağımsız örneklem T Testi sonucunda aile tipi, evlilik süresi, ilk kez baba olma yaşı, babanın çalışma durumu, bebeğin istenme durumu, bebeğin cinsiyeti ve yaşı ile ölçek puanları arasında anlamlı ilişki olmadığı görüldü ($p>0,05$), (Tablo 4).

Tartışma

Bu çalışma ile 4-12 aylık bebeği olan babalarda baba bebek bağlanma durumunu ve bağlanmayı etkileyen faktörler değerlendirilmiştir. Ebeveyn bebek etkileşimi ve bağlanması yaşanan çevre, aile ve kültürün etkisi ile şekillenir. Bu bağlamda baba bebek bağlanmasının sosyodemografik ve diğer faktörlerle etkisini belirlemek önemlidir (15). Literatürde ebeveyn ve bebek bağlanması çoğunlukla anne bebek bağlanması üzerine olup baba bebek bağlanma çalışmaları ise her geçen gün artmaktadır. Bebek gelişimine babaların çok önemli katkılarının rağmen erken bebeklik döneminde baba-bebek ilişkisi üzerine yapılmış çalışma sayısı son yıllarda artmaktadır (16). Doğumdan sonraki ilk aylarda çocuğun birincil bakım rolünü anneler üstlendikleri için babaların ebeveynliğe geçiş sırasındaki bağlanma ve bakım verme ile ilgili rolleri genellikle ve büyük ölçüde ihmal edilmektedir. Oysa ebeveynliğe geçiş sırasında, her iki ebeveynde yeni rollerine uyum sağlamalıdır. Bunun için son derece bağımlı olan yeni doğmuş bebeğe etkili bir şekilde nasıl yaklaşılacağını öğrenmek, stresli ve zorlu bir deneyim olabilir (17). Ebeveyn bebek bağlanması bebeğin gelişim sürecinde çok önemli bir role sahiptir (18, 19). Önceki yıllarda annelere kıyasla, baba bebek güvenli bağlanma durumunun, çocukların sosyal ve duygusal gelişiminde daha az önemli etki yarattığı düşünülmekteydi (20, 21). Ancak son yıllarda yapılan çalışmalar babaların çocukların sosyal ve duygusal gelişimlerine olan katkılarının olduğunu göstermektedir (21). Bebeklik döneminde babalarıyla sağlıklı ilişkiler kurabilen bebeklerin ileriki yaşamlarında güvenli bağlanma geliştirebildikleri düşünülmektedir (22).

Serçekuş ve Başkale'nin (23) yaptığı çalışmada Baba Bebek Bağlanma Ölçeği toplam puan ortalaması $78,55\pm0,63$, Yu ve ark. (24) yaptığı çalışmada $75,68\pm10,01$ olarak bulunmuştur. Aslan ve ark. (25) yaptığı çalışmada Baba Bebek Bağlanma Ölçeği Sabır ve Hoşgörü alt boyut puanı $31,19\pm3,80$, Etkileşimde Zevk alt boyut puanı $26,31\pm4,54$, Sevgi ve Gurur alt boyut puanı $13,32\pm2,10$, toplam ölçek puanı $70,81\pm8,22$ olarak bulunmuştur. Bizim çalışmamızda benzer biçimde Sabır ve Hoşgörü $34,35\pm4,99$, Etkileşimde Zevk $26,26\pm4,63$, Sevgi ve Gurur $14,07\pm1,43$ ve ölçek toplam puanı $74,67\pm9$ olarak belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre bağlanmanın iyi düzeyde olduğu söylenebilir.

İleri yaş babaların, eğitim seviyesi yüksek, geliri giderine denk ve tek çocuğu olan babaların bebeklerine bağlanma düzeyi daha yüksektir. Babaların ekonomik sıkıntı içinde olmaması yaşla birlikte olgunluğun gelişmesi ve eğitim seviyesi yüksek olması bağlanma durumunu desteklemektedir. Çalışmada tek çocuğu olan babaların iki ve daha fazla çocuğu olan babalara göre bağlanma düzeylerinin yüksek olmasının ebeveyninin dikkati ve enerjisinin tek çocuğa odaklanması ile ilgili olduğu düşünülmüştür. Yapılan bir çalışmada da benzer şekilde çocuk sayısı arttıkça babaların bebeğin bakımına katılma oranının ve baba bebek bağlanma düzeyinin azaldığı belirtilmektedir (26).

Çalışmamızda kendi babaları ile ilişkisini iyi olarak tanımlayan katılımcıların baba-bebek bağlanma düzeyleri yüksek bulunmuştur. Bağlanma karşılıklı olarak yaşanan bir süreçtir aynı zamanda ebeveyn bebek ilişkisini ve bebeğin sonraki yaşamının şekillenmesinde büyük rolü olduğu bildirilmektedir (26). Yapılan bazı çalışmalar, yetişkinlerin çocukluk döneminde ebeveynleriyle olumlu ilişkilerinin kendi çocuklarına sundukları bakımın kalitesini artırdığını göstermiştir. Kendi ebeveynleri ile ilişkileri iyi olan ebeveynler çocuklarına karşı daha duyarlıdır (27, 28).

Çalışmada babaların bebeği isteme durumu ile bağlanma düzeyinin değişmediği bulunmuştur. Uçakçı Asaloğlu'nun (26) çalışmasında da benzer biçimde babaların gebeliği isteme durumu ile bebeğe ilişkin duygu ve düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Evci ve ark. (29) tarafından yapılan çalışmada babaların erkek bebeğe bağlanma oranlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bunun aksine çalışmamızda bebeğin cinsiyeti ile baba bebek bağlanma durumu arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır.

Sonuç

Çalışmamız sonucunda babaların baba-bebek bağlanma ölçeğinde yüksek puan aldığı; yaş, eğitim gelir, çocuk sayısı ve katılımcıların kendi babaları ile ilişkisinin baba bebek bağlanmasını etkileyen değişkenler olduğu görüldü. Çalışmamız baba-çocuk ilişkisini dolayısıyla baba bebek bağlanmasını etkileyen faktörlerin belirlenmesi açısından literatüre katkı sağlamıştır.

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de hemşireler son yıllarda yaptıkları çalışmalarda bebeği ele alırken anne merkezli bir bakımdan aile merkezli bakıma yönelmekte ve babanın bebek yaşamındaki önemine dikkat çekmektedirler. Ebeveynlik stre-

sinin en önemli yordayıcılarından biri ebeveyn-bebek bağlanmasıdır. Bu nedenle bağlanmanın desteklenmesinin önemini vurgulayan girişimler planlanmalıdır.

Ayrıca hemşirelerin sağlığın korunması, geliştirilmesi ve hastalık durumunda tedavi ve bakım faaliyetlerini planlama aşamasında babalar ve bebekler arasındaki bu özel bağı göz önünde bulundurarak planlama yapmaları oldukça önemlidir.

Bu çalışmadan elde edilen bilgiler doğrultusunda; hemşireler bakım sürecinde yalnızca anneye odaklanmamalı aynı zamanda babayı ele alarak doğum öncesi ve sonrası sürece dahil etmelidirler. Böylece erken başlayan baba bebek bağlanması ile çocuk tüm yaşamı boyunca daha sağlıklı fiziksel, sosyal ve psikolojik bir ortama sahip olabilir.

Ethics Committee Approval: Ethics committee approval was received for this study from the Karatay University Ethics Committee on Drug and Non-Medical Device Research (Date: 28.04.2017, No: 2017/006).

Informed Consent: Verbal informed consent was obtained from fathers who participated in this study.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept – F.T.D., F.T.A.; Design – F.T.D., F.T.A.; Supervision – F.T.D., F.T.A.; Resources – F.T.D., F.T.A.; Materials – F.T.D., F.T.A.; Data Collection and/or Processing – F.T.D., F.T.A.; Analysis and/or Interpretation – F.T.D., F.T.A.; Literature Search – F.T.D., F.T.A.; Writing Manuscript – F.T.D., F.T.A.; Critical Review – F.T.D., F.T.A.; Other – F.T.D., F.T.A.

Conflict of Interest: The authors have no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The authors declared that this study has received no financial support.

Etik Komite Onayı: Bu çalışma için etik komite onayı Karatay Üniversitesi İlaç ve Tıbbi Cihaz Dışı Araştırmalar Etik Kurulu'ndan (Tarih: 28.04.2017, No: 2017/006) alınmıştır.

Hasta Onamı: Sözlü hasta onamı bu çalışmaya katılan babalardan alınmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir – F.T.D., F.T.A.; Tasarım – F.T.D., F.T.A.; Denetleme – F.T.D., F.T.A.; Kaynaklar – F.T.D., F.T.A.; Malzemeler – F.T.D., F.T.A.; Veri Toplanması ve/veya İşlenmesi – F.T.D., F.T.A.; Analiz ve/veya Yorum – F.T.D., F.T.A.; Literatür Taraması – F.T.D., F.T.A.; Yazıyı Yazan – F.T.D., F.T.A.; Eleştirel İnceleme – F.T.D., F.T.A.; Diğer – F.T.D., F.T.A.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

Kaynaklar

1. Bowlby J. Attachment and Loss, Separation. Anxiety and Anger. New York, Basic Books, 1973; Vol II, 7-8.

- Kesebir S, Özdoğan Kavzoğlu S, Üstündağ MF, Bağlanma ve psikopatoloji. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar* 2011; 3: 321-42.
- Morsünbül Ü, Çok F. Bağlanma ve ilişkili değişkenler. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar* 2011; 3: 553-70. [CrossRef]
- Condon JT, Corkindale CJ, Boyce P. Assessment of postnatal paternal-infant attachment: development of a questionnaire instrument. *Journal of Reproductive and Infant Psychology* 2008; 26: 195-210. [CrossRef]
- Bowlby J. Attachment and loss: Attachment. 1969; (Vol. 1). New York: Basic Books (2nd revised ed., 1982).
- Aydın MZ. Ailede Ahlak Eğitimi. İstanbul, Timaş Yayınları. 2013; 6. Baskı, 27-53.
- Tunalı M. Başarıya götüren anne baba, İstanbul, Hiperlink. 2011; 17-9.
- Nar E. Baba beni sevmekten niye korkuyorsun? İstanbul, Hiperlink. 2009; 15-28.
- Telli AA, Özkan H. 3-6 yaş grubu çocuğu olan babaların babalık rolü algısı ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları Dergisi* 2016; 6: 127-34.
- Sahip Y, Turan JM. Education for expectant fathers in workplaces in Turkey. *J Biosoc Sci* 2007; 39: 843-60. [CrossRef]
- Güngörmüş Özkardeş O, Arkonaç S. İki farklı eğitim düzeyinde baba olma algısı. M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi 1998; 10: 253-63.
- 12 Karaköse Ş. Çocuk Eğitiminde Babanın Etkisi. *Yediveren Yayınları* 2013; 100-8.
- Condon J, Corkindale C, Boyce P, Gamble E. A longitudinal study of father-to-infant attachment: antecedents and correlates. *Journal of Reproductive and Infant Psychology* 2013; 31: 15-30. [CrossRef]
- Güleç D, Kavlak O. Baba-bebek bağlanma ölçeği'nin Türk toplumunda geçerlik ve güvenilirliğinin incelenmesi. *International Journal of Human Sciences* 2013; 10: 170-81.
- Howard KS. Paternal attachment, parenting beliefs and children's attachment. *Early Child Development and Care* 2010; 180: 157-71. [CrossRef]
- Kırman A, Doğan Ö. Anne-Baba Çocuk İlişkileri: Bir Meta-Sentez Çalışması. *H.Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi* 2017; 4: 28-49.
- Fonseca A, Nazaré B, Canavarró MC. Mothers' and fathers' attachment and caregiving representations during transition to parenthood: an actor-partner approach. *Journal of Reproductive and Infant Psychology* 2018; 36: 246-60. [CrossRef]
- Abbasoğlu A, Atay G, İpekçi AM, Gökçay B, Candoğan ÇB, Şahin E, Toklu T, Tarcan A. Annenin bebeğe bağlanması ile infantil kolik arasındaki ilişki. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi* 2015; 58: 57-61.
- Folco SD, Messina S, Zavattini GC, Psouni E. Attachment to mother and father at transition to middle childhood. *J Child Fam Stud* 2017; 26: 721-33. [CrossRef]
- Kim M, Kang SK, Yee B, Shim SY, Chung M. Paternal involvement and early infant neurodevelopment: the mediation role of maternal parenting stress. *BMC Pediatr* 2016; 16: 6-8. [CrossRef]
- Freeman H, Newland LA, Coy DD. New directions in father attachment. *Early Child Development and Care* 2010; 180: 1-8. [CrossRef]
- Karataş Z. Bağlanma kuramı açısından kurum bakımının çocuklar üzerindeki etkileri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 2017; 10: 54. [CrossRef]
- Serçekuş P, Başkale H. Effects of antenatal education on fear of childbirth, maternal self-efficacy and parental attachment. *Midwifery* 2015; Available from: <http://dx.doi.org/10.1016/j.midw.2015.11.016> [CrossRef]
- Yu CY, Hung CH, Chan TF, Yeh CH, Lai CY. Prenatal predictors for father-infant attachment after childbirth. *Journal of Clinical Nursing* 2012; 21: 1577-83. [CrossRef]

25. Aslan E, Erturk S, Demir H, Aksoy O. Fathers' attachment status to their infants. *International Journal of Caring Sciences*. 2017; 10: 1410.
26. Uçakçı Asalıgolu C. Yenidođan yoğun bakımda bebeği yatan ebeveynlerin sosyal destek algıları ve ebeveyn bebek bağlanma durumları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. 2017; Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstits.
27. Poulsen HB, Hazen N, Jacobvitz D. Parents' prenatal joint attachment representations and early caregiving: the indirect role of prenatal marital affect. *Attachment & Human Development* 2019; 21: 597-615. [\[CrossRef\]](#)
28. van IJzendoorn MH. Adult Attachment Representations, Parental Responsiveness, and Infant Attachment: A Meta-Analysis on the Predictive Validity of the Adult Attachment Interview. *Psychological Bulletin* 1995; 117: 387-403. [\[CrossRef\]](#)
29. Evcili F, Yurtsal B, Cesur B, Kaya N. Yenidođana uygulanan ağrnlı işlemlerin ebeveyn bebek bağlanmasına etkisi. *Gmřhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* 2017; 6: 65-71.